

KEACH HAGEY

OPTIMIST

TEKOÄLYN PIONEERI

SAM ALTMAN

BAZAR

KEACH HAGEY

OPTIMISTI

TEKOÄLYN PIONEERI

SAM ALTMAN

Suomentanut Kirsi Vainionperä

BAZAR

Ensimmäinen painos

Alkuteos: *The Optimist. Sam Altman, OpenAI,
and the Race to Invent the Future.*

Copyright © 2025 by Keach Hagey

First published by W. W. Norton & Company, Inc.

Suomenkielisen laitoksen © Bazar Kustannus ja

Kirsi Vainionperä 2025

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-403-602-3

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@bazarkustannus.fi

Wesleylle

SISÄLLYS

Prologi.....	9

OSA I

1985–2005

1. LUKU	Chicago	31
2. LUKU	St. Louis.....	50
3. LUKU	Missä olet?	67
4. LUKU	Nörteistä nörteimpien joukossa.....	79

OSA II

2005–2012

5. LUKU	Keskeyttäminen	99
6. LUKU	Missä menet?	114
7. LUKU	Heikosta siistiksi	126
8. LUKU	Ääliömerkki.....	135

OSA III

2012–2019

9. LUKU	Raketin kyydissä	149
10. LUKU	Johtaja Altman	169
11. LUKU	Tekoälyn Manhattan-projekti	189
12. LUKU	Altruistit.....	213
13. LUKU	Käännös kohti voittoa	242

OSA IV
2019–2024

14. LUKU	Tuotteet	269
15. LUKU	Chatgpt.....	283
16. LUKU	Erottaminen.....	307
17. LUKU	Vapautettu Prometheus.....	328
Epilogi.....		345
Kiitokset.....		351
Viitteet.....		355
Henkilöhakemisto		373

PROLOGI

Eräänä leutona iltana marraskuun puolivälissä 2023 kuuluisa pääomasijoittaja Peter Thiel järjesti aviomiehelleen Matt Danzeisenille syntymäpäiväjuhlat avantgardistisessa japanilaisravintolassa nimeltä YESS, joka sijaitsi entisessä satavuotiaassa pankkirakennuksessa Los Angelesin taidekorttelissa. Thielin vieressä luolamaisessa, tempeliä muistuttavassa tilassa istui hänen ystävänsä Sam Altman.¹ Thiel oli tukenut Altmanin ensimmäistä riskipääomarahastoa yli vuosikymmen aiemmin, ja hän oli toiminut nuoremman sijoittajan mentorina tämän noustessa OpenAI:n toimitusjohtajana tekoälyvallankumouksen keulakuvaksi. Kun OpenAI oli vuotta aiemmin julkaissut ChatGPT:n, teknologiaosakkeet olivat nousseet kuopasta ja vuodesta oli tullut yksi parhaista vuosikymmeniin. Thiel oli silti huolissaan.

Vuosia ennen Altmaniin tutustumista Thiel oli ottanut siipiensä suojaan toisen tekoälyyn pakkomielteisesti suhtautuvan ihmelapsen nimeltään Eliezer Yudkowsky. Thiel rahoitti Yudkowskyn instituuttia, jonka perusajatuksena oli, että ihmisten pitäisi keksiä keino tehdä tekoälystä ystävällinen ennen kuin rakentavat siitä itseään älykkäämmän. Thielin mielestä Yudkowskysta oli kuitenkin tullut ”äärimmäisen synkkämielinen ja luddiitti”. Tämä pessimistinen argumentti oli kiteytettynä: ”Et voi enää muuta kuin mennä Burning Man -festareille ja vetää reippaasti huumeita odotellessasi tekoälyn tulevan tappamaan sinut.” Maaliskuussa Yudkowsky oli julkaissut Time-lehdessä mielipidekirjoituksen, jossa hän väitti, että ellei nykyistä generatiivisen tekoälyn tutkimusaaltoa pysäytetä, ”kirjaimellisesti kaikki ihmiset maapallolla kuolevat”.²

”Et näe, että puolet alaisistasi uskoo Eliezeria”, Thiel varoitti Altmania. ”Sinun pitäisi suhtautua tähän vakavammin.”

Altman näykki kasvisruokaansa ja yritti olla pyörittelemättä silmiään. Tämä ei ollut ensimmäinen illallinen, jolla Thiel oli varoittanut, että ”EA:t” olivat vallanneet yrityksen. Tällä nimityksellä hän tarkoitti ihmisiä, jotka kannattivat utilitarismin sukulaisena pidettyä tietoon perustuvaa efektiivistä altruismia. EA:t olivat hiljattain luopuneet yrityksistään lopettaa maailmanlaajuinen köyhyys ja alkaneet sen sijaan estää hallitsematonta tekoälyä murhaamasta ihmiskuntaa. Thiel oli ennustanut monta kertaa, että ”tekoälyn turvallisuudesta huolestuneet” tuhoaisivat vielä OpenAI:n. Thiel oli tukenut yritystä alusta asti, ensin henkilökohtaisella lahjoituksella yrityksen ollessa vain pieni voittoja tavoittelematon tutkimuslaboratorio vuonna 2015, ja sitten uudelleen vuoden 2023 alussa Founders Fund -rahastonsa kautta, kun OpenAI oli perustanut voittoja tavoittelevan tytäryhtiön, jonka tavoitteena oli kahmia miljardeja Microsoftilta ja muilta sijoittajilta. Mutta Thiel oli myös tunnettu katastrofisti, ja Piilaaksossa vitsailtiin hänen ennustaneen oikein seitsemäntoista viimeisestä kahdesta finanssikriisistä.

”No, sehän piti tavallaan paikkansa Elonin kohdalla, mutta me pääsimme eroon Elonista”, Altman vastasi viitaten vuoden 2018 sotkuiseen välikirkoon perustajakumppaninsa Elon Muskin kanssa, joka oli joskus kutsunut tekoälyn luomisyritystä ”demonin kutsumiseksi”.³ ”Ja sitten oli Anthropicin väki”, Altman jatkoi tarkoittaen yli tusinaa OpenAI:n työntekijää, jotka lähtivät yrityksestä vuoden 2020 lopussa menetettyään luottamuksensa Altmaniin ja perustivat oman kilpailevan laboratorionsa. ”Mutta me lähdimme eri suuntiin.” Loput yli seitsemänsataa työntekijää olivat jääneet OpenAI:n rakettimaisen nousun kyytiin, ja pian päättyvä julkinen ostotarjous, jonka myötä OpenAI nousi yli 80 miljardin dollarin arvoiseksi, antaisi heille mahdollisuuden ostella rantahuiloita kakkosasunnoiksi. Ei ollut mitään syytä paniikkiin.

Altman oli jo pitkään pitänyt optimismia henkilöbrändinsä kulmakivenä. Mutta kenellä tahansa hänen asemassaan olisi ollut syytä olla

yhtä positiivinen tuolla hetkellä. Pienikokoinen kolmekymmentäkahdeksanvuotias Altman oli päättämässä upean uransa parasta vuotta. Vuotta, jolloin hänestä tuli tunnettu julkisuuden henkilö, senaattorit söivät hänen kädestään ja hän tapasi presidenttejä ja pääministereitä ympäri maailmaa ja – mikä tärkeintä Piilaakson arvomaailmassa – toi markkinoille uuden teknologian, joka saataisi hyvinkin vielä mullistaa kaiken. Kun OpenAI oli edellisessä marraskuussa julkaissut hämmästyttävän ihmismäisen chattibotti ChatGPT:n (lyhenne sanoista *generative pre-trained transformer*), siitä oli tullut välitön menestys. Se sai 100 miljoonaa käyttäjää alle kolmessa kuukaudessa, mikä teki siitä maailman siihen mennessä nopeimmin kasvavan sovelluksen.⁴ Muutamaa kuukautta myöhemmin OpenAI paljasti vielä vaikuttavamman GPT-4:n, joka selviytyi lakimiestutkinnon loppukokeesta ja sai huippupisteet vaativasta biologian kokeesta. Huikea kehitysvauhti viittasi siihen, että yritys voisi todella saavuttaa kunnianhimoisen tavoitteensa luoda turvallisesti maailman ensimmäinen yleinen tekoäly eli AGI. Jopa sinnikkäimmät tekoälyn epäilijät – mukaan lukien eräs Stanfordin tietojenkäsittelytieteen professori, jonka muistetaan kuvailleen alkuperäistä ChatGPT:tä temppuja osaavaksi koiraksi – tunsivat epäilyjensä hälvenevän. Muutaman huumaaavan kuukauden ajan, kun jokainen yritys Amerikassa perusti kiireellä tekoälytyöryhmiä ja yritti arvioida tekoälyn tuomia tuottavuushyötyjä, tuntui siltä, että olimme astumassa Altmanin kirjoittaman sci-fi-novellin sivuille.

Altman ei itse asiassa kirjoittanut koodia. Sen sijaan hän oli visionääri, evankelista ja sopimusten mestari; 1800-luvulla häntä olisi kutsuttu promoottoriksi. Hänen erikoisalansa, joka hioutui vuosien aikana arvostetun startup-kiihdyttämö Y Combinatorin neuvonantajana ja myöhemmin johtajana, oli ottaa vastaan lähes mahdoton tehtävä, saada muut uskomaan siihen ja kerätä niin paljon rahaa, että siitä lopulta tuli mahdollista. ”Hän on ainoa koskaan tapaamani ihminen, joka haluaa työskennellä vain sellaisten asioiden parissa, jotka voisivat muuttaa maailmaa – vaikka onnistumismahdollisuus olisi vain yksi prosentti”, sanoi Ali Rowghani,

joka johti Y Combinatorissa erästä rahastoa Altmanin toimiessa kiihdyttämön johtajana.

Altmanissa ruumiillistuu ehkä enemmän kuin kenessäkään muussa Piilaakson ”lisää nolla” -eetos. Tämän ajattelutavan Altman oppi alkuperäiseltä mentoriltaan Paul Grahamilta, joka oli yksi Y Combinatorin perustajista, hakkeri, yrittäjä ja esseisti. Graham neuvoi startup-yrityksiään lähes aina ajattelemaan isommin ja miettimään, miten liiketoimintamallia voisi tehostaa niin, että liikevaihtoennusteiden miljoonat voitaisiin korvata miljardeilla. Kun Altman otti OpenAI:n ohjat käsiinsä vuonna 2019, hän kirjoitti blogissaan menestysfilosofiastaan näin: ”Kannattaa keskittyä lisäämään nolla siihen, minkä ikinä määritteleekin menestyksesi mitariksi – olipa se sitten raha, status, vaikutus maailmaan tai mikä tahansa.”⁵ Thiel kertoi kiinnostuneensa Altmanista, koska tämä oli ”aivan Piilaakson ajanhengen keskiössä”. Altman oli vuonna 1985 syntynyt millenniaali, joka tuli teknologia-alalle dotcom-romahduksen ja finanssikriisin välisessä suotuisassa vaiheessa, jolloin startup-optimismi oli taas mahdollista mutta teknologia ei ollut vielä muuttunut Thielin pilkkaamaksi ”urautuneeksi poluksi”. Kun Thiel seurasi Altmanin sijoituksia 2010-luvun puolivälissä, jolloin puhe teknologiakuplasta voimistui, hän onnekseen voitti luontaisen halunsa olla lähtemättä mukaan pörssihuumaan. ”Sam oli äärimmäisen optimistinen, mikä oli tärkeää teknologiayrityksiin sijoittaessa, koska ne kaikki näyttivät olevan hinnoiteltu täyteen arvoonsa”, hän sanoi. Kuten kävi ilmi, Y Combinatorissa syntyneillä yksisarvisyrityksillä, kuten Stripella ja Airbnb:llä, oli vielä paljon kasvuvaraa. Lähes koko aikuisikänsä ajan, lukuun ottamatta lyhyttä jaksoa vuoden 2008 finanssikriisin jälkimainingeissa ja vuonna 2020 alkanutta maailmanlaajuista pandemiaa, Altman on nähnyt teknologiamarkkinoiden vain kasvavan.

Marraskuussa 2023 Thielin pessimismi osui kuitenkin oikeaan. Kun sijoituskumppanit juhlivat Los Angelesin kuumimman uuden ravintolan kattopalkkien alla, neljä OpenAI:n kuusihenkisen hallituksen jäsentä – mukaan lukien kaksi, joilla oli suorat yhteydet EA-yhteisöön – piti salaisia videokokouksia Altmanin erottamisesta.

Vaikka Yudkowskylle itsellään ei ollut asian kanssa mitään tekemistä, hänen vaikutusvaltainen LessWrong-bloginsa oli auttanut tuomaan EA-liikkeen ytimeen pelon tekoälyn eksistentiaalisesta riskistä.

Tämä pelko oli vaikuttanut OpenAI:hin yrityksenäkin, se nimittäin ilmoitti tavoitteekseen ”edistää digitaalista älykkyyttä tavalla, joka hyödyttää mitä todennäköisimmin koko ihmiskuntaa, ilman että sitä rajoittaa tarve luoda taloudellista tuottoa”. Pelot ilmenivät vielä selvemmin OpenAI:n epätavallisessa perustamiskirjassa vuodelta 2018. Siinä todetaan, että koska ”pelkäämme yleisen tekoälyn myöhäisvaiheen kehityksen muuttuvan kilpajuoksuksi, jossa ei ole aikaa riittäville turvatoimille”, yhtiö on sitoutunut ”lopettamaan kilpailun ja avustamaan” mitä tahansa ”arvoiltaan yhteensopivaa” projektia, joka saavuttaa yleisen tekoälyn ennen sitä. Pelko ilmeni kaikkein oudoimmalla tavalla yhtiön hallintorakenteessa, kun voittoa tavoittelevaa tytäryhtiötä hallinnoi voittoa tavoittelematon hallitus, joka ei valvonut suinkaan sijoittajien vaan ”ihmiskunnan” etua.⁶ Sijoittajia varoitettiin, että heidän rahansa voisivat olla mennyttä, jos hallitus pitäisi sitä tarpeellisenä tämän kaikkein tärkeimmän tehtävän täyttämiseksi.

Perustamiskirja oli osittain seurausta ”Tekoälyn periaatteista”, jotka laadittiin Future of Humanity Institutin järjestämässä konferenssissa vuonna 2017. Tämä voittoa tavoittelematon organisaatio keskittyi tekoälyn eksistentiaalisen riskin lieventämiseen, ja sitä rahoittivat miljardöörit, mukaan lukien Musk ja Skypen perustaja Jaan Tallinn. Altman oli osallistunut konferenssiin ja allekirjoittanut ”periaatteet”. Aiemmin vuonna 2015 eli samana vuonna, jona Altman perusti OpenAI:n, hän oli kirjoittanut blogissaan yleisen tekoälyn olevan ”todennäköisesti suurin uhka ihmiskunnan olemassaolon jatkumiselle” ja suositteli kirjaa Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Kirjan on kirjoittanut Oxfordin yliopiston filosofi Nick Bostrom, joka oli ollut vuosien varrella usein vieraana Yudkowskyn instituutin järjestämissä konferensseissa.⁷ Bostromin popularisoimiin tekoälyn turvallisuutta koskeviin huoliin liittyi erityisesti Yudkowskylta lainattu ja muunneltu

tarina paperiliittimiä valmistavasta tekoälystä, joka tuhoaa ihmiskunnan, ei ilkeyttään, vaan koska ihmiset häiritsevät siihen ohjelmoitua tavoitetta muuttaa kaikki universumin materia paperiliittimiksi. OpenAI otti huolet tosissaan ja pystyikin rekrytoimaan alkutaipaleellaan maailman parhaita tekoälytutkijoita ennen kaikkea siksi, että Musk jakoi samat huolet ja lainasi hankkeelle omaisuuttaan. Jopa Altmanin ollessa ChatGPT:n jälkeisellä kunniakierroksellaan hän viittasi huikkeimmissakin tulevaisuuden näkymissään aina mahdolliseen tuhoon ja pyysi televisioidussa kuulemisessa Yhdysvaltain senaattoreita sääntelemään tekoälyä, koska ”jos tämä teknologia menee pieleen, se voi mennä todella pieleen”.⁸

Monet alalla näkivät tämän vain ovelana markkinointina. Itse asiassa Altman oli vuonna 2023 keskittynyt pääasiassa siihen, missä hän oli parhaimmillaan: hän solmi lisäsisoitussopimuksia, herätti lehdistön kiinnostusta ja toimi käsittämättömän kukoistavan tulevaisuuden maailmanlaajuisena profeettana. Vaikka hän olisikin tosiasiasa ollut huolissaan siitä, mihin kaikki oli menossa, hänen jalkansa pysyi tiukasti kaasupolkimella.

Thielin synkistä arveluista poiketen OpenAI:n hallituksen jäsenet eivät kokoontuneet tuona marraskuisena iltana siitä syystä, että pelkäsivät OpenAI:n kiirehtivän liian nopeasti kohti yleistä tekoälyä. Itse asiassa heidän halunsa savustaa Altman ulos ei liittynyt juurikaan efektiiviseen altruismiin tai eksistentiaaliseen riskiin. Sen sijaan se liittyi ”Piilaakson ajanhenkeen”, jonka puhtaaksi ilmentymäksi Thiel Altmania ylisti.

Y Combinatorin viljelemän ja Altmanin edustaman 2000-luvun alun Piilaakson ajanhengen mukaan yritysten perustajat ovat kunninkaita, keisareita, jumalia. Heitä rahoittavat pääomasijoittajat kamppailivat osoittaakseen olevansa ”perustajaystävällisiä” eli haluttomia korvaamaan perustaja-toimitusjohtajan uudella johtajalla tai vaikeuttamaan perustajien elämää. Thiel vei tämän vaatimuksen loogiseen päätepisteeseensä nimeämällä pääomasijoitusyhtiönsä Founders Fundiksi eli ”perustajien rahastoksi” ja julistamalla, että se ei koskaan erottaisi startupin perustajaa.⁹ Startupin menestystä

ei pidetä yleensä yhtä tärkeänä kuin pääomasijoittajan ja perustajan suhdetta. Jos yritys ei nimittäin menesty, perustaja voi aina järjestää toisen rahoituskierroksen ja aloittaa uuden projektin, jolla havittelee m-kirjaimella alkavaa arvoa.

Altmanin ottaessa Y Combinatorin ohjat vuonna 2014 teknologiayritysten perustajat olivat saaneet niin paljon vaikutusvaltaa, että Altman vastusti blogikirjoituksessaan varovasti trendiä, jossa startupien perustajat ottivat sijoittajien sekkejä vastaan antamatta heille hallituspaikkoja. Hän kirjoitti, että joillakin kokeneilla pääomasijoittajilla saattaisi itse asiassa olla yrityksille tarjottavana jonkinlaista asiantuntemusta. Mutta jotta yksikään Y Combinatorin startupeista ei katsoisi Altmanin menneen liian pitkälle, hän päätti kirjoituksensa sanomalla: ”Pidä silti itselläsi tarpeeksi valtaa, jotta sijoittajat eivät voi erottaa sinua.”¹⁰

OpenAI:n oli tarkoitus toimia eri tavalla. Altmanilla ei ollut moniäänisiä osakkeita, jotka olisivat taanneet hänelle Mark Zuckerbergin kaltaisen elinikäisen kuninkuuden, minkä lisäksi hän omisti OpenAI:sta vain pienen osan. Hän oli suostunut tähän ennennäkemättömään järjestelyyn OpenAI:n kehityksen alkuvaiheessa aluksi siksi, että OpenAI oli voittoa tavoittelematon järjestö. Myöhemmin hän suostui siihen, jotta sai pysyä hallituksessa ja täytti samalla perustamiskirjan vaatimuksen siitä, että johtajien enemmistön tuli olla riippumattomia eli vailla omistussuutta yhtiössä. Hän väitti, että hänen vallan puutteensa oli olennainen vastuun muoto.

OpenAI:n hallitus oli kuitenkin havainnut, että Altmanilla, joka oli tottunut toimimaan nopeasti pääomasijoittamisen vaikeaselkoisessa maailmassa, oli niin paljon tosiasiallista valtaa, etteivät he kokeneet voivansa tehdä työtään. Viisi päivää Thielin kanssa nauhitun japanilaisen aterian jälkeen Altman erotettiin perustamastaan yrityksestä. Syyksi sanottiin, että hän ”ei ollut johdonmukaisesti avoin viestinnässään hallituksen kanssa”.

Olin tavannut Altmanin kahdeksan kuukautta aiemmin tekoälykuumeen alkuaallon aikana. The Wall Street Journal oli lähettänyt

minut haastattelemaan häntä OpenAI:n pääkonttoriin San Franciscon Mission District -nimiseen kaupunginosaan, samaan boheemiin ympäristöön, jossa olin työskennellyt opiskeluaikoinani yhden kesän baristana. Tuolloin, ensimmäisen dotcom-kuplan aikana, naapurusto oli täynnä itse tehtyjä lentolehtisiä, jotka kehoittivat teknologiaväkeä menemään kotiin (”Kuolkaa juppisia!”) ja jättämään punkkarit ja friikit rauhaan. Seuraavaan teknologia-buumiin mennessä Missionista oli tullut Brooklynin kaltainen – burritot tosin olivat parempia.

Ilmassa oli uudenlaista euforiaa. Oli maaliskuun puoliväli, New Yorkin harmaa kausi, jolloin juuri kukaan ei enää usko auringon olemassaoloon, mutta San Francisco hehkui valoa. Viiden sadepäivän jälkeen ilma oli puhdistunut ja aurinko oli tullut esiin. Jokainen 101-moottoritien mainostaulu markkinoi jonkinlaista tekoälyä. Iltauutiset alkoivat kertomuksilla GPT-4:n läpäisemästä oikeustieteen LSAT-testistä. Mission oli täynnä tyylikkäitä luonnonkukkia, mustikkaiselta maistuvaa kahvia ja kodittomia ihmisiä.

OpenAI:n toimisto sijaitsee entisessä vaatimattomassa majoneesitehtaassa Missionin entisen teollisuusalueen laidalla lähellä Potrero Hilliä. Rakennuksessa ei ole minkäänlaista kylttiä kertomassa, mitä sen sisällä on. Se vaikutti ensin typerältä, mutta alkoi tuntua järkevältä myöhemmin samassa kuussa, kun Yudkowsky vaati datakeskusten pommittamista villiintyneen tekoälyn pysäyttämiseksi. Kun lähestyin rakennusta, kohtasin hämmentyneen näköisen sijoittajan kaulanauhoineen tekemässä samaa kuin minä: kävelemässä edestakaisin merkitsemättömän oven ja kulman takana olevan merkitsemättömän lastauslaiturin väliä uskomatta, että kumpikaan voisi olla sisäänkäynti Piilaakson jännittävimpään ja pelottavimpaan yritykseen. Tilannetta ei helpottanut se, että kun kysyimme lastauslaiturin lähellä olevalta vartijalta, olimmeko oikeassa paikassa, tämä kieltäytyi vastaamasta.

Lopulta onnistuimme pääsemään aulaan, joka tuntui kasvihuoneen ja kylpylän risteytykseltä. Kaikilla tasoilla roikkui mehikasveja ja saniaisia. Kivisistä suihkulähteistä pulpuuvan veden solina sekoittui pääomasijoittajien hiljaiseen puheensorinaan. He

olivat tulleet jonkinlaiseen verkostoitumistapahtumaan oppimaan tekoälysijoittamisen ekosysteemistä.

Hetken kuluttua Altman pyyhälsi huoneeseen häikäisevän valkoisissa lenkkitossuissaan pirteästi hymyillen. Hymykuopat saivat hänet näyttämään kolmeakymmentäseitsemää ikävuottaan nuoremmalta. Ensimmäinen asia, johon kaikki kiinnittävät Altmanissa huomiota – ja johon monet varhaiset tarinat hänestä keskittyivät – on hänen pienuutensa. Hän on todella hoikka ja 173 senttiä pitkä. Toinen asia on hänen vihreiden silmiensä intensiivinen katse, jonka hän kohdistaa suoraan puhekumppaniinsa kuin puhuisi maailman tärkeimmälle ihmiselle. Altman kertoi pahoitellen, että hänen edellinen tapaamisensa oli venynyt. Se näkyi edelleen kokoushuoneen aikataulunäytöllä nimellä ”Tekoälyn Manhattan-projekti”.

Kun kysyin Altmanilta kokouksen pahaenteisestä nimestä, hän selitti: ”Mietimme uusia yhteistyön muotoja. Kun osaaminen kehittyy, voimmeko tehdä enemmän koordinoitua yhteistyötä muiden ryhmien kanssa siinä, miten käsittelemme erityisesti yleisen tekoälyn turvallisuusongelmaa? Meillä on innostavia ideoita.”

Tapasin Altmanin kaksi päivää GPT-4:n julkaisun jälkeen. Altman johti organisaatiota, jolla väitettiin olevan niin käänteentekevä merkitys, ettei hän välittänyt miettiä tuotteita eikä voittoja. Hän näytti nauttivan siitä, miten yhdentekevää raha oli.

”Olin äärimmäisen onnekas, kun tienasin urani alussa enemmän rahaa kuin koskaan tarvitsen”, Altman sanoi. ”Haluan työskennellä sen parissa, minkä uskon olevan kiinnostavaa ja tärkeää ja hyödyllistä ja vaikuttavaa ja mikä on ehdottomasti toteutettava oikein, mutta en tarvitse lisää rahaa. Ja lisäksi luulen, että teemme täällä päätöksiä, jotka alkavat näyttää ajan mittaan...” Hän piti tauon etsien oikeaa sanaa. ”... oudoilta.”

Hän hahmotteli tulevaisuutta, jossa maapallon väestö äänestäisi siitä, millaiseksi tekoäly kehittyisi. ”Tämän teknologian on oltava ehdottomasti ihmiskunnan yhteisessä hallinnassa ja hyödyksi kaikille”, hän jatkoi. ”Jos sitä ei voi tehdä valtion projektina – ja mielestäni on monia syitä miksi se ei välttämättä ole hyvä idea tai

käytännöllistä – voittoa tavoittelematon organisaatio on järkevä lähestymistapa.” Lisäksi hänen määritelmänsä turvallisesta yleisestä tekoälystä oli varsin laaja. Kun kysyin, mitä turvallisuus hänelle merkitsi, hän puhui tulevaisuudesta, jossa ”valtaosa maailman ihmisistä voi paljon paremmin kuin maailmassa, jossa yleistä tekoälyä ei olisi koskaan tapahtunut”. Monille se tarkoittaisi erilaista työtä, ja Altman totesikin: ”En usko, että useimmat ihmiset rakastavat työtään.”

Vain kerran kaksituntisen haastattelumme aikana altruistisen naamion alta paljastui hetkeksi kiihkeä kilpailija. Sekä Google että Anthropic olivat ilmoittaneet edellisen kuukauden aikana omien, yleiseen tekoälyyn perustuvien chattibottiensa tulevista julkaisuisista, ja vaikutti siltä, että ala oli siirtymässä juuri sellaiseen tekoälykilpavarusteluun, josta OpenAI:n perustamiskirjassa oltiin avoimesti huolissaan. Mutta kun kysyin Altmanilta kilpailusta, hän totesi vain: ”Öö, no, niillä yrityksillä on ollut lehdistötiedotteiden julkaisukilpailu. Ne ovat selvästi jäljessä.”

Tätä lyhyttä henkselien paukuttelua lukuun ottamatta OpenAI:n toimistot, joiden läpi hän minua johdatti, sykkivät kulttimaista hyvántahtoisuutta kuin arvostettu yksityiskoulu kunniasäännöstöineen. Siellä oli ruokala, 1980-luvun tyylinen olohuone täynnä lautepelejä sekä yliopistotyylinen kirjasto tikapuineen ja hehkuvine pöytälamppuineen; sen esikuvana oli Stanfordin yliopiston Green Libraryn Bender Room. Hyllyjen päässä oli vinyylilevyjen pino, ja tuona päivänä päällimmäisenä oli Blade Runner -elokuvan ääniraita.

Mutta Altmanin ilmeinen ylpeyden ja ilon aihe oli paikka, jonka rakentaminen oli ollut vaikeinta: toimiston keskellä sijaitseva kierreportaikko, jonka hän oli suunnitellut niin, että jokaisen silloisen neljänsadan työntekijän oli kuljettava toistensa ohi päivittäin. Seistessään portaikon yläpäässä, intoillen sen rakentamisen vaatimista teknisistä taidoista, Altman vaikutti tosiaan hieman papilta temppelissään. Ja sitten mieleeni palasi asia, jonka hän oli sanonut haastattelumme aikana.

”Ei ole kauaakaan siitä, kun juuri kukaan ei uskonut yleiseen tekoälyyn”, hän sanoi. ”Useimmat eivät ehkä vieläkään usko. Mutta

luulen, että yhä useammat ovat nyt valmiit harkitsemaan sitä. Ja uskon, että suuri osa maailmasta käy läpi prosessia, jonka useimmat täällä ovat käyneet läpi jo aiempina vuosina – siis todella painiskelevat asian kanssa. Se on vaikeaa. Se on jännittävää. Se on pelottavaa. Se on kaikkea. Odotan prosessin etenevän maailmassa lähivuosien aikana, ja me yritämme toimia jonkinlaisena oppaana matkan varrella.”

Altman ei ollut niinkään myymässä teknologiaa vaan uskoa. Ja siinä hän oli onnistunut jo yli villeimpienkin kuvitelmien. Kun pyysin pääomasijoittaja Peter Thieliä kuvailemaan Altmanin idealismia samaa The Wall Street Journalin henkilökuvaa varten, jonka vuoksi olin käynyt OpenAI:n toimistolla, Thiel sanoi: ”Meidän pitäisi pitää häntä pikemminkin messiasshahmona.”

Vähän yli vuotta myöhemmin, huhtikuussa 2024, menin Baccarat-hotelliin Keski-Manhattanilla ja löysin Altmanin käpertyneenä yhteen aulan ylellisistä pehmustetuista nahkanojatuoleista. Olin etuajassa, mutta hän oli saapunut vielä aikaisemmin, sijoittanut turvamiehensä huomaamattomasti nurkkaan ja – kuten myöhemmin havaitsin, kun asialle ei voinut enää tehdä mitään – sopinut maksavansa laskun. Kun hän näki minut, hän ponnahti ylös, levitti kätensä ja tervehti minua halaten. Sellainen Altman oli: lämmin, hurmaava, huomaavainen, ystävällinen.

Hän oli pukeutunut tyypilliseen asuunsa: ruiskaunokinsiniseen pitkähihaiseen t-paitaan, tummiin hipsterifarkkuihin ja tahrattoman puhtaisiin, harmaisiin New Balance -lenkkareihin. Muutaman päivän kuluttua hän täyttäisi kolmekymmentäyhdeksän, ja hänen ruskeaan tukkaansa oli hiipimässä muutamia harmaita raitoja. Hän oli tilannut espresson – toisen niistä kahdesta, jotka hän sallii itselleen päivässä ja joista ensimmäinen hoitaa aamiaisen virkaa – ja vaikutti aidosti onnelliselta, pitkän New Yorkin -vierailun piristämältä.

Hänen hyvä tuulensa yllätti minut, sillä hän oli tehnyt kuukausien neuvottelujen aikana hyvin selväksi, ettei halunnut tämän kirjan valmistuvan. Olin saanut kirjasopimuksen kirjoitettuani

kollegani Berber Jinin kanssa hänestä henkilökuvan The Wall Street Journaliin vuotta aiemmin OpenAI:n toimistolla tekemäni haastattelun jälkeen. Kun Altmanille kerrottiin kirjasta, hän väitti, että oli liian aikaista ja että kirjassa keskityttäisiin liian paljon häneen. Harkittuaan asiaa useita kuukausia hän ilmoitti minulle, ettei osallistuisi kirjan tekemiseen. Koska edellisen kirjani kohde oli ollut lähes vegetatiivisessa tilassa koko elämäkertansa kirjoittamisen ajan, en erityisemmin lannistunut vaan jatkoin soittelua. Sitten, muutama kuukausi ennen tapaamistamme New Yorkissa, Altman olikin muuttanut mieltään. Hän auttaisi hiukan, mutta pyysi minua tekemään selväksi, kuinka vastenmielisenä hän projektia piti.

”Vastustan todella sellaista historian vääristämistä, että jokin yritys, liike tai teknologinen vallankumous katsotaan yhden ihmisen aikaansaamaksi, koska maailma ei vain toimi niin ja se on epäreilua muiden ihmisten poikkeuksellista työtä kohtaan”, hän sanoi äänessään häivähdys ärtymystä. ”Mielestäni sellaista näkökulmaa ei pitäisi korostaa.”

Vaikka näkemys oli jalo, sitä oli jokseenkin vaikeaa puolustaa sen jälkeen, kun Altman oli palannut OpenAI:n toimitusjohtajaksi vain viisi päivää erottamisensa jälkeen. Lähes kaikki yrityksen 770 työntekijää olivat allekirjoittaneet vetoomuksen uhaten irtisanoutua ja siirtyä töihin Microsoftille, ellei Altmania palautettaisi tehtävänsä. Altman oli OpenAI:n työntekijöille ja sijoittajille selvästi korvaamaton. Ja viimeisen puolentoista vuoden aikana oli kulunut tuskin päivääkään, ettei talousmedia olisi julkaissut jotakin tekoälyvallankumousta käsittelevää juttua, jota kuvitti Altmanin valokuva. Piti hän siitä tai ei, OpenAI:n logon sijaan juuri hänen kasvonsa olivat symboli sille, mitä monet kutsuivat elinaikamme tai jopa ihmiskunnan historian suurimmaksi teknologiseksi edistysaskeleeksi.

Hänen toinen vastalauseensa oli vähemmän vaatimaton sekä uskottavampi ja paremmin hänen suuhunsa sopiva.

”Ei pidä juhlia ennen aikojaan. Taikauskoa, mutta minusta siinä on perää, ja mielestäni nyt on vuosikymmen tai kaksi ennenaikaista”, hän vastusteli. ”OpenAI:lla on pitkä matka kuljettavana.”

Altmanilla on taito vakuuttaa ihmiset siitä, että hän näkee tulevaisuuteen. Kun hän puhuu julkisesti OpenAI:n teknologiasta, hän vähättelee usein nykyisiä tuotteita. Hän kertoi hiljattain eräässä tunnetussa podcastissa, että yrityksen edistynein tuote GPT-4 on ”aika surkea”. Hän pyytää yleisöä keskittymään siihen, mitä yrityksen nykyinen kehitysvauhti ennakoi tulevasta.¹¹ Tämä on puhdasta sijoittaja-ajattelua. Kun menin alkuaikoinani Wall Street Journalissa usein aikaisin toimistolle tutkimaan yritysten tuloslaskelmia, ihmettelin aina sitä, ettei mikään yritysten lehdistötiedotteissa tuntunut vaikuttavan koskaan niiden osakkeiden kurssiin. Sijoittajat keskittyivät sen sijaan tulevaisuudennäkymiä koskevaan arvioon, jonka yrityksen talousjohtaja mumisi ammattislangilla puhelimesa analyytikolle. Pääomarahoitteisten startupien maailmassa, missä Altman on varttunut, koko pelin ydin oli lähes shamanistinen kyky saada huoneellinen riskisijoittaja uskomaan startupin liikevaihdon nousevan ylös ja oikealle. Eikä kukaan ollut siinä parempi kuin Altman.

Altmanin tulevaisuuden visiossa yleisestä tekoälystä tulee väistämättä ”tahtomme jatke”, jota ilman ”emme tunne olevamme oma itsemme”. Opiskelijat saavat ilmaisia tai hyvin edullisia tekoälyopettajia, jotka tekevät heistä ”älykkäämpiä ja paremmin valmistuneita kuin yksikään nykyopettaja”. Tavaroiden ja palveluiden hinnat romahtavat, kun tekoäly hoitaa suuren osan lakimiesten, graafisten suunnittelijoiden ja ohjelmoijien työstä, ja ihmisille jää enemmän aikaa olla ”flow-tilassa” minkä tahansa heitä kiinnostavan luovan työn parissa. Työstä syrjään jääneiden palkat korvataan yleisellä perustulolla, joka voisi perustua osuuteen uusien robottiorjien tuottamasta vauraudesta. Hallitukset investoivat yhdessä yksityisen sektorin kanssa valtaviin datakeskuksiin, ja niitä pyörittää halpa ydinvoima, jonka mahdollistaa auringon fuusioreaktion salaisuuksien aukeaminen. Tekoäly virtaa kuin sähkö, mahdollistaa syövän parantamisen ja ratkaisee ne fysiikan mysteerit, jotka ovat sitoneet meidät tähän planeettaan. Elämme pidempään, kun sairaudet katoavat yksi kerrallaan. Ihmiskunta astuu uuteen terveyden ja yltäkylläisyyden aikakauteen.

Altman on tehnyt paljon muutakin kuin vain puhunut visioistaan. Hänen yli neljänsadan startupin sijoitussalkkunsu on tehnyt hänestä moninkertaisen miljardöörin, ja hänellä on paljon rahaa kiinni yrityksissä, jotka saattavat auttaa toteuttamaan hänen visionensa.¹² Hän on sijoittanut ainakin 375 miljoonaa dollaria Y Combinatorin tukemaan Helion-nimiseen startupiin, joka yrittää tehdä ydinfuusiosta puhtaan uusiutuvan energian lähteen, sekä tukenut fissioon perustuvia mikroreaktoreja kehittävää startupia nimeltä Oklo ja vienyt sen pörssiin. Hän on ollut perustamassa voittoa tavoittelevaa kryptovaluuttaprojekti Worldcoinia, jonka työntekijät kiertävät maailmaa kromipallon kanssa skannaten ihmisten silmien iiriksiä vastineeksi kryptovaluutasta, jota voitaisiin jonain päivänä käyttää eräänlaisen maailmanlaajuisen perustulon jakamiseen. Hän on myös rahoittanut henkilökohtaisesti pitkäaikaisia tutkimuksia perustulon tehokkuudesta.

Hän on sijoittanut myös kunnianhimoisiin hankkeisiin, jotka pidentäisivät onnistuessaan ihmisen elinikää kymmenellä vuodella, hoitaisivat Parkinsonin tautia kantasoluilla, toisivat takaisin yliajanopeudella lentävät matkustajakoneet ja loisivat implantin aivojen ja tietokoneen yhdistämistä varten. Tästä saa vaikutelman, ettei Altman koskaan sijoittaisi mihinkään niin tavanomaiseen kuin yritysohjelmistoihin (vaikka juuri niitä OpenAI ja sen kumppani Microsoft ovat tähän mennessä pääasiassa tuottaneet). Kuten Paul Graham kerran sanoi Altmanin äärimmäisen kunnianhimoisten projektien täyttämästä sijoitussalkusta: ”Luulen, että hänen tavoitteenaan on luoda koko tulevaisuus.”¹³

Altman sanoo, ettei ole pyrkinyt luomaan toisiinsa kytkeytyvien sijoitusten sarjaa, joka lupaa muuttaa jokaisen ihmiselämän osaluheen. Siinä vain kävi niin. ”Olen jo pitkään uskonut, että energia ja äly ovat maailman tärkeimmät asiat”, hän sanoi. ”En tajunnut, kuinka hyvin ne sopivat yhteen. Olin siinä suhteessa onnekas.”

Näiltä osin Altman ei juurikaan eroa monista vertaisistaan, vaikka hänestä onkin tullut monia parempi ja kunnianhimoisempi sijoittaja. Yksi asia, joka kuitenkin erottaa hänet muista, on hänen kiinnostuksensa politiikkaan. Hän ei halua vain luoda uutta teknologiaa

ja antaa sitä maailmalle. Hänet ensimmäisenä löytäneen sijoittaja Patrick Chungin sanoin hän on aina pyrkinyt olemaan ”historian suurmies”. Vuosina 2016 ja 2017 Altman kertoi ystävilleen ja kumppaneilleen harkitsevansa presidenttiehdokkuutta, ja vuonna 2017 hän vihjaili voivansa tavoitella Kalifornian kuvernöörin virkaa. Myöhemmin samana vuonna hän luonnosteli kansallisen ohjelman, kun oli päätyntä ehdokkaaksi asettautumisen sijaan tukemaan muita ehdokkaita. ChatGPT:n noustua maailmanlaajuiseen tietoisuuteen Altman teki ensimmäisen monista vierailuistaan Valkoiseen taloon ja lähti sitten maailmankiertueelle, joka vei hänet tapaamaan maailman johtajia aina Ranskan presidentti Emmanuel Macronista Intian pääministeri Narendra Modiin.

Altman vastaili auliisti kysymyksiini vielä kahden ja puolen tunnin ajan ottaen välillä taskustaan pienen kierrevihon, johon hän kirjoitti muistiin asioita, jotka halusi tarkistaa tätä kirjaa varten haastattelemltani henkilöiltä. Se oli sekä hellyttävää – ikään kuin hän olisi palveluksessani – että huolestuttavaa. Altman toimii Pii-laakson palvelustenvaihtoon perustuvan talouden keskiössä, ja saatoin vain kuvitella kirjahankkeeni vaikutuksia hänen maineeseensa. Kuten Graham kerran osuvasti totesi: ”Sam on äärimmäisen taitava tulemaan vaikutusvaltaiseksi.”

Hänen irtisanomisensa ja paluunsa jälkeen – välikohtaukseen viitataan OpenAI:ssa nimityksellä ”The Blip” eli ”hetkellinen poikkeama” – hänen valtansa oli kuitenkin laajentunut mutta muuttunut myös tavanomaisemmaksi. Hän oli varovaisempi, varautuneempi. Hän oli lakannut kerskumasta yhtiön erikoisella hallintorakenteella. Hänen innostuksensa perustulosta oli muuttunut haluun antaa ihmisille rahan sijaan ilmainen (tai edullinen) pääsy ChatGPT:hen. Hän oli niin menestynyt, ettei ehtinyt enää harrastaa. Hänen peräänsä oli lähdetty ja lähdettäisiin todennäköisesti uudestaan. Hän oli onnistunut torjumaan jokaisen peräkkäisen uhan. Irtisanomisen jälkeinen tutkinta oli paljastanut, ettei OpenAI:n hallitus ollut löytänyt mitään selkeää irtisanomisperustetta vaan pikemminkin menettänyt luottamuksensa ja tehnyt päätöksen. Silti uusia uhkia tuntui ilmaantuvan joka viikko. Niiden kaikkien taustalla piili sama

kysymys. Se oli ensin kuiskaus, joka voimistui sitten muminaksi ja tuli lopulta ilmi yrityksestä loikanneiden mutkikkaissa verkko-kirjoituksissa: voimmeko luottaa tämän henkilön johtavan yleisen tekoälyn kehittämistä?

Palattuaan OpenAI:lle Altman on pyrkinyt muokkaamaan yrityksestä tyypillisemmän voittoa tavoittelevan yhtiön, jossa hänellä voi olla jopa kymmenen miljardin dollarin arvosta osakkeita. Hän ei ole enää vain tekoälyvallankumouksen kasvot – hän on sen kiistaton johtaja ja hallitsija. Hän on saanut vaikutusvaltaisia vihollisia, merkittävimpänä Elon Muskin, joka on haastanut hänet ja OpenAI:n oikeuteen syyttäen heitä alkuperäisen voittoa tavoittelemattoman mission pettämisestä. (OpenAI sanoo Muskin kanteen olevan perusteeton, ja Muskin arvostelijat huomauttavat, että hänestä on tullut OpenAI:n kilpailija, sillä hän on perustanut oman tekoäly-yrityksensä xAI:n.) Altmanin aseman myötä kysymys siitä, kuka Altman todella on, on muuttunut tärkeämmäksi kuin koskaan.

Haastattelin tätä kirjaa varten yli 250:tä Altmanin perheenjäsentä, ystävää, opettajaa, mentoria, yhtiökumppania, kollegaa, sijoittajaa ja portfolioyritystä. Lisäksi haastattelin Altmania itseään tuntien ajan. Esiin piirtyi kuva loistavasta neuvottelijasta, jolla on tarve vauhtiin ja riskinottoon, joka uskoo teknologiseen kehitykseen lähes uskonnollisella vakaumuksella – mutta joka liikkuu ympärillään olevien ihmisten mielestä ajoittain liiankin nopeasti ja jonka vastenmielisyyys konflikteja kohtaan on toisinaan mahdollistanut suurempien ristiriitojen kytemisen. Kun Altman on lyöty maahan, hän on noussut silti joka kerta entistä vahvempana. Kuten Grahamin kuuluisat sanat vuodelta 2008 kuuluvat: ”Jos hänet pudottaisi laskuvarjolla kannibaalien asuttamalle saarelle, hänestä tulisi viidessä vuodessa saaren kuningas.”¹⁴

Jotta voi ymmärtää Altmania, on ymmärrettävä hänen perhettään. Seuraava tarina alkaa hänen isästään, Jerry Altmanista, joka oli paljon enemmän kuin ”kiinteistökehittäjä”, kuten häntä joskus kuvataan (jos ylipäättään kuvataan). Jerry Altmanin poliittinen aktivismi ja luova kaupankäynti ovat vaikuttaneet pysyvästi

kohtuuhintaiseen asumispolitiikkaan, ja nämä kaksi intohimoaan hän tartutti myös poikaansa. Samin äiti Connie Gibstine jätti pojalleen perinnöksi sekä sukunsa ”tiedeaivot” että järkähtämättömän työmoraalinsa. Jerry’n ja Connien päivittäiset vakuuttelut siitä, että Samista ja hänen sisaruksistaan voisi tulla mitä tahansa, auttoivat ruokkimaan Samin itseluottamusta ja optimismia. Vanhempien lopulta onnettomassa avioliitossa piili kuitenkin monia siemeniä, jotka liittyvät Altmanin myöntämään ahdistushistoriaan sekä välikirkoon, jonka vuoksi hänen sisarensa Annie katkaisi yhteyden muuhun perheeseen Jerry’n kuoltua vuonna 2018.

Kasvaessaan juutalaisten asiantuntijoiden esikoispoikana St. Louisin esikaupungissa Altman osoitti varhain olevansa erityinen, ja sellaisena häntä kohdeltiin. Hänen lapsuuttaan muokkasivat edistykselliset instituutiot kuten sosiaalista oikeudenmukaisuutta painottava Central Reform Congregation -synagoga ja vaativa John Burroughs School -lukio, joissa molemmissa opetettiin, että hänellä oli moraalinen velvollisuus parantaa maailmaa. Tietokoneista hän löysi sekä älyllisen kutsumuksensa että AOL Instant Messenger -keskustelujen kautta tavan murtaa homoseksuaalisuuteen liittyvät jännitteet, joita kohtasi teini-ikäisenä 1990-luvun lopun keskilännessä. Altman päätti Burroughsissa opiskellessaan vastustaa seksuaalisuuteensa kohdistuvaa suvaitsemattomuutta, ja päätös opetti hänelle, miten suurten riskien ottaminen voi muuttaa elämää.

Stanfordin yliopistossa Altman tapasi ensimmäisen startupinsa Looptin muut perustajat. Loopt oli paikannukseen perustuva sosiaalinen verkosto simpukkapuhelimien aikakaudella. Se on ainoa yritys, jota Altman on johtanut ennen OpenAI:ta. Looptin tarina tarjoaa esimakua tulevasta. Se sai suhteellisen helposti pääomaa arvostetuilta pääomasijoitusyrityksiltä kuten Sequoia Capitalilta. Toisaalta Altman sai nuorena, olemassaolostaan taistelevan startupin johtajana kohdata henkilöstön kapinointia.

Looptin tärkein saavutus oli lopulta saattaa Altman yhteen Y Combinatorin ja sen perustajan Paul Grahamin kanssa. Graham näki, että Altmanissa tiivistyi kaikki, mitä startupin menestykseen tarvittiin. Loopt myytiin halvalla vuonna 2012, mutta Altman pysyi

YC:n lähellä neuvoen sen startupeja samalla, kun johti omaa Thielin tukemaa sijoitusrahastoaan. Ja kun Graham päätti jäädä eläkkeelle, hän valitsi Altmanin seuraajakseen. Altman pääsi Piilaakson vallan ytimeen. Hänen johdolla YC kasvoi vuositason kymmenien startupien hautomosta satojen yritysten hautomoksi, laajentui koviin tieteisiin ja loi kunnianhimoisille hankkeille oman yksikön, jossa sai lopulta alkunsa voittoa tavoittelematon tutkimuslaboratorio nimeltä OpenAI. Altman oli kiireinen YC:n johtajana, joten OpenAI:n henkilöstön kokoaminen jäi hänen ystävänsä, YC:n rahoittaman maksuyhtiö Stripen entisen teknologiajohtajan Greg Brockmanin vastuulle.

Tämä kirja julkaisee uutta tietoa paitsi Altmanin varhaisesta elämästä ja urasta myös hänen tähänastisesta ajastaan OpenAI:lla. Kirja kertoo, miten Altman ja Musk lähtyivät jokaviikkoisilla illallisillaan keskustellessaan tekoälyteknologian vaaroista ja lupauksista ja miten Altman sitten voitti valtakamppailun vanhempaa ja rikkaampaa Muskia vastaan Brockmanin kanssa muodostamansa liiton ansiosta. Kirja paljastaa, miten Altman, jota pitkäaikainen Sequoia Capitalin johtaja Michael Moritz kutsuu ”kaupalliseksi sieluksi”, valvoi ensimmäisen suurta kielimallia hyödyntävän kaupallisen tuotteen luomista, vaikka kielimallit olivat olleet siihen asti vain akateemisen tutkimuksen aluetta. Altman hioutui YC:ssä tarinankerronnan mestariksi, ja tämä kirja valottaa sitä, miten hän kertoi ChatGPT:n ja GPT-4:n julkaisujen yhteydessä erään kaikkien aikojen suurimmista startup-tarinoista.

Altman on varovainen keskustellessaan asiasta toimittajien kanssa, mutta Thielin kaltaisten ystäviensä mukaan hän suhtautuu myönteisesti Piilaakson yleiseen käsitykseen, jonka mukaan yleinen tekoäly on jo keksitty ja me elämme sen luomassa tietokonesimulaatiossa. ”Sam on simulaation kannalla, minä en”, Thiel kertoi The Wall Street Journalille henkilökuvaa varten. ”On eri tapoja kysyä, miten tekoäly eroaa Jumalasta.” Kun Altmanilta kysytään aiheesta, hän sivuuttaa sen ensimmäisen vuoden opiskelijoiden puheina, mutta myöntää sitten, kuten Descartes ennen häntä, että

”ei voi olla varma mistään muusta kuin omasta tietoisuudestaan”, ei edes olemassaolostaan. ”Ajatuksessa on paljon samankaltaista kuin monissa itämaisissa uskonnoissa, joissa sanotaan, että ’olemme olemassa vain tietoisuudessa’”, Altman sanoi, kun haastattelin häntä ensimmäistä kertaa.

Altman on etsijä. Hän ei usko Jumalaan mutta meditoi säännöllisesti ja on omaksunut elementtejä hindulaisuuden Advaita Vedanta -filosofiasta. Pian ChatGPT:n julkaisun jälkeen hän twiittasi olevansa yksi harvoista, joka uskoo brahmanin ja atmanin täydelliseen vastaavuuteen.¹⁵ Advaita tarkoittaa suunnilleen ei-dualismia. Sen mukaan brahmanin (ikuinen tietoisuus, joka on kaiken todellisuuden perusta) ja atmanin (yksilöllinen sielu tai todellinen itse) välillä ei ole eroa ja kokemamme maailma on brahmanin näennäinen ilmentymä. ”Olen täysin valmis uskomaan, että tietoisuus on kaiken perusta ja me kaikki olemme vain unessa tai simulaatiossa tai jossakin”, Altman kertoi podcastaaja Lex Fridmanille. ”On mielenkiintoista, miten lähelle Piilaakson simulaatio-uskonto on tullut brahmania ja miten vähän tilaa niiden väliin jää.”¹⁶

Kaikki on toisin sanoen unta. Ja unessa kaikki on mahdollista.

CHATGPT:N LUOJAN TARINA

ChatGPT on kaikkien aikojen nopeimmin kasvanut kuluttajille suunnattu teknologiatuote. Mutta kuka on sen menestyksen luoja, OpenAI:n toimitusjohtaja Sam Altman?

Wall Street Journalin toimittaja Keach Hageyn *Optimisti* on kuvaus huippuälykkäästä Altmanista, joka nuoresta iästään huolimatta on jo kokenut yritysjohtaja. Altman haluaa myös olla aktiivisesti luomassa uudenlaista yhteiskuntamallia, jossa tekoäly on valjastettu toteuttamaan kaikki ihmiskunnan toiveet.

Hagey kuvaa kirjassaan Altmanin elämänvaiheita ja tämän ajatteluun vaikuttaneita tekijöitä aina lapsuuden keskiluokkaisesta juutalaisperheestä St. Louisissa Piilaakson rikkaiden yritysjohtajien ja johtavien kansainvälisten poliitikkojen keskuuteen.

”Optimisti muistuttaa meitä siitä, että vaikka tekoälymallien vaikutukset voivat olla ennennäkemättömiä, niiden kehityksen taustalla on syvästi inhimillinen tarina.”

THE GUARDIAN

